

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»
22 травня 2026 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073(477)

C91

Рекомендовано до друку рішенням

Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 26 червня 2026 року)

Рецензенти:

Коч С. В., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Гедікова Н. П., доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2026 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. пол. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026. 266 с.

22 травня 2026 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти, представники дипломатичної служби України. До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії, права та філософії.

© автори тез

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026

Дерік Ангеліна	ЧИ ІСНУЮТЬ МЕЖІ ЛЮДСЬКИХ ЗНАНЬ?	217
Атаманюк Зоя		
Івахненко Аанстасія	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ДО ІРЛАНДІЇ	220
Ієремія Василь	МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ В РОБОТІ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ З ВИБОРЦЯМИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ДОВІРИ ДО НЬОГО: ДОСВІД МІСТА ОДЕСИ	225
Карастан Сергій	ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ: МЕХАНІЗМИ, АКТОРИ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ВИМІРИ	229
Козар Анна	МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КАНАДИ	233
Левко Артур	ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ РФ ДО ВЕРБУВАННЯ ПОЛІТИКІВ У ФРН ТА ФРАНЦІЇ	238
Наумова Марія	СПЕЦИФІКА ЦИВІЛІЗАЦІЙ СХОДУ І ЗАХОДУ	242
Атаманюк Зоя		
Начев Микола	НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕДІА В	245
Атаманюк Зоя	ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	
Стасій Наталя	МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ДЕМОКРАТІЇ	249
Цуркан Дар'я	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В КРАЇНАХ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	255
Юрченко Єлизавета	ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ УТВЕРДЖЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ІДЕЙ	260

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ РФ ДО ВЕРБУВАННЯ ПОЛІТИКІВ У ФРН ТА ФРАНЦІЇ

Левко Артур Ігорович,

здобувач вищої освіти

ОПП «Дипломатія та міжнародне співробітництво»,

спеціальності СЗ Міжнародні відносини

1 курс ОС магістр,

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ

Науковий керівник:

Ковтун Олена Юріївна,

к. політ. н., доцент,

доцент кафедри міжнародних організацій та дипломатичної служби

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ

Росія не керується загальною стратегією, вербуючи політиків закордоном. Хоча використовуються подібні методи, як шпіонаж, погрози та підкуп, їх масштаб та підбір буде відрізняється відносно кожного окремого куратора. Загалом, дії у сфері вербування політиків характеризуються реактивізмом, непослідовністю і несистемністю. Тут головну роль відіграватимуть персональні ініціативи окремих кураторів. Об'єднуватимуть ці розрізнені ситуативні акції лише спільні цілі: послаблення Європейського Союзу та НАТО; зменшення присутності США у на європейському континенті; створення більш сприятливих для реалізації інтересів Москви умов у політичному просторі окремих країн.

Однак не слід робити поспішних оцінок про абсолютну анархію у сфері, оскільки спроби координувати цю діяльність на окремих платформах таки ведуться. Так, деякі точкові ініціативи підпадали під контроль на вищих рівнях, наприклад, з боку уряду РФ. Такою була справа Лізи, дівчинки із сім'ї російських

мігрантів у Німеччині, яка нібито була викрадена і зґвалтована турецькими й арабськими переселенцями. У 2016 році мали місце численні спроби публічного розголосу даної справи з акцентом на етнічному конфлікті у Німеччині, про що також згадував Міністр закордонних справ Росії Сергей Лавров.

Також варто звернути увагу на низку загальних та регіональних пріоритетів, зокрема надання переваги підтримці крайніх правих та лівих партій та підживленню присутніх соціальних конфліктів між різними групами.

На цьому вся загальна координація дій обмежується, оскільки Кремль ставить різні цілі та має різного масштабу амбіції у країнах Європи [1; с.1-4].

Зважаючи на це, доречно розглянути підходи РФ до вербування політиків у кожній країні окремо й пізніше провести компаративний аналіз.

Щодо Німеччини, то тут вплив російських спеціальних служб на політичний ландшафт більш ніж очевидний. У останньому на момент проведення дослідження звіті «Про захист конституції» від Міністерства внутрішніх справ ФРН за 2024 рік зазначається: «Росія за допомогою своїх спецслужб, застосовуючи різні заходи та методи, впливає також на Німеччину з її демократичними інститутами та процедурами, щоб наблизитися до своїх геополітичних цілей [2; с. 303]».

Як основний засіб для цього виділяються закордонні дипломатичні представництва РФ у країні: посольство у Берліні та генеральне консульство у Боні. Головними виконавцями є «легальні» агенти-резиденти у згаданих установах під командуванням Головного управління розвідки та Служби зовнішньої розвідки РФ. Також згадуються асоційовані з Росією інформаційні служби, агенти-нерезиденти під прикриттям та угруповання кіберзлочинців.

Політики у Німеччині вербуються, згідно зі звітом, для:

- отримання якнайраніше релевантної інформації, часто обмеженої в доступі;
- впливу на соціальний дискурс;
- лобізму політичних рішень [1; с.3] [2; с. 303-310].

Одночасно межа між вербуванням політиків, тобто залученням до співпраці із закордонними спецслужбами, та інформуванням громадськості чи іншими законними методами співпраці, часто несвідомими, доволі невелика. Цей не випадковий збіг є виявом концепту гібридизації інструментів зовнішньої політики.

У рамках вербування політиків у Німеччині Росія використовує наступні методи:

- фінансування діяльності політиків, зокрема представників наближених до Росії партій;
- регулярні консультації для інформування та інструктування [3].

На відміну від Німеччини, де втручання у політичне середовище відбувається здебільшого через партію Альтернатива для Німеччини (АдН), у Франції російські спецслужби мають розсіяний фокус через присутність великої російськомовної спільноти, яка приживає некомпактно. Крім того попередній досвід тривалих культурних, наукових та підприємницьких зв'язків сприяв появі впливового проросійського лобі у країні.

Цілі та амбіції Росії у Франції розширені порівняно з тими для Німеччини. Тут мають місце спроби лобіювати зняття санкцій з РФ, проштовхнути лояльних осіб на вищі політичні посади. Також Франція розглядається Росією як «слабка ланка» євроатлантичного та Європейського союзів (через сильні антиамериканські та євроскептичні настрої), тому саме тут доречно послаблювати НАТО, ЄС та вплив США. Також підтримувані Росією політики відвідують заходи в РФ та виступають на пропагандистських телеканалах, що виводить останню з ізоляції [4; с. 1-2].

У Франції також були випадки фінансування лояльних партій зі сторони країни-агресорки. Так, у 2014 році Марін Ле Пен та її партія отримали 9 млрд євро від першого чесько-російського банку [5; с. 16-20].

Отже, оскільки у Росії не існує загального підходу до вербування іноземних політиків, а координація відбувається ситуативно, її підходи у Франції та Німеччині різні. Виявилось, що різниця полягає у очікуваннях, які РФ плекає у

роботі спеціальних служб у тій чи іншій країні, а також у масштабі операцій та поточних умовах діяльності, які впливають із геополітичного розташування країни, політичного ландшафту та появи «чорних лебедів».

Акцент на радикальних політичних силах, бажання зруйнувати єдність в середині ЄС та НАТО, зменшити присутність США у Європі є серед спільного у підходах Росії у Німеччині та Франції. У останній фокус на створенні «контрольованого хаосу» із дискредитації НАТО і ЄС був помітнішим через активність російської зовнішньої політики: серед громадян Франції велика кількість євроскептиків та налаштованих проти домінування США у світі осіб.

Список використаних джерел:

1. Galeotti M. Controlling Chaos: How Russia Manages Its Political War in Europe. <https://ecfr.eu/>. URL: https://ecfr.eu/wp-content/uploads/ECFR228_-_CONTROLLING_CHAOS1.pdf (date of access: 19.05.2026).
2. Verfassungsschutzbericht 2024. Bundesamt für Verfassungsschutz. URL: https://www.verfassungsschutz.de/SharedDocs/publikationen/DE/verfassungsschutzberichte/2025-06-10-verfassungsschutzbericht-024.pdf?__blob=publicationFile&v=3 (Zugriffsdatum: 19.05.2026).
3. Tagesschau.de. Verfassungsschutzbericht: Mehr Gewalt von rechts, weniger von links. [tagesschau.de](https://www.tagesschau.de). URL: <https://www.tagesschau.de/inland/gesellschaft/verfassungsschutzbericht-136.html> (date of access: 19.05.2026).
4. Jurczyk Ł. Russia's Attempts to Influence the Presidential Election in France. ETH Zürich. URL: <https://ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/resources/docs/PISM-Russia's%20Attempts%20to%20Influence%20the%20Presidential%20Election%20in%20France.pdf> (date of access: 19.05.2026).
5. Yatsyk A. The Pro-Russian Right and Their Allies in France. Ahead of the Presidential Race. <https://hal.science/>. URL: https://hal.science/hal-04243111v1/file/Malign%20Influence%204_ENG.pdf (date of access: 19.05.2026).

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

м. Одеса, 22 травня 2026 року

**Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ
тощо несуть автори.**